

Ajuntament de
Cassà de la Selva

FONS SINDICAT AGRÍCOLA

[ÀREA D'IDENTIFICACIÓ]: CAT-AMCS-303

[NIVELL DE DESCRIPCIÓ]: Fons

[VOLUM I SUPORT]: Paper, 23 ml

[NOM DEL(S) PRODUCTOR(S)]: Sindicat Agrícola de Cassà de la Selva

[HISTÒRIA DEL(S) PRODUCTOR(S)]: El 15 d'abril del 1907, una quinzena de propietaris de Cassà de la Selva i rodalia es van reunir per fundar un sindicat agrícola. Pocs dies després de la reunió, el governador civil de Girona autoritzava el funcionament del Sindicat Agrícola de Cassà de la Selva i sa comarca. I, de forma gairebé simultània, també ho feia el vicari capitular del Bisbat; una aprovació que posava de manifest la vocació dels fundadors de situar-se sota l'autoritat eclesiàstica. Algunes de les primeres cròniques que feien referència a la primera junta directiva del Sindicat Agrícola remarcaven que estava integrada per "rics propietaris catòlics". Si resseguim l'acta de constitució podem traçar el perfil dels impulsors. A banda del cas de Lluís M. Salvador, un altre nom rellevant era el de Lluís Frigola, pèrit agrícola, qui acabaria esdevenint l'ànima de l'entitat i la persona encarregada d'obrir-la a les innovacions. També destacava Francesc Vilahur i Gruart, pare del diputat provincial i destacat tradicionalista, Josep Maria Vilahur. També hi havia altres noms, com ara Narcís Dalmau Adroher, Josep Maria Almeda, Antoni Salvà, Josep Cristià, Tomàs Vall-Ilovera, Josep Presas i Dausà, Narcís Tibau, Antoni Alemany (veterinari), Francesc Tió, Francesc Bota o Francesc Casadevall.

L'entitat va disposar, en un primer moment, d'un local arrendat però aviat va començar a construir una casa i un magatzem, en uns baixos del carrer de les Mesures. L'espai, que encara es conserva, té un pati d'accés, amb un edifici situat a la banda esquerra i l'estructura principal al fons de tot, paral·lela al carrer. A l'interior, a la banda dreta, encara es conserven algunes de les estructures originàries i fins i tot algunes peces de l'antic molí, si bé en un estat de deteriorament bastant notable. El Sindicat Agrícola també va arribar a disposar d'un cafè, situat a la plaça de la Coma.

En conjunt, el Sindicat de Cassà de la Selva, a diferència de bona part dels de les comarques gironines, va aconseguir un ventall de serveis molt remarcable. El Sindicat va tenir un pes social prou important: 119 socis el 1923, 250 el 1927, 264 el 1929 i 250 el 1934, ja durant la Segona República. A partir del 18 de juliol de 1936, però, el Sindicat Agrícola de Cassà de la Selva i sa Comarca va entrar en una nova etapa, radicalment diferent de l'anterior. L'exili d'alguns dels seus dirigents i la pressió de nous sectors socials van provocar un gir radical en el govern de l'entitat. El govern va passar a mans dels arrendataris i petits propietaris, adscrits a les diferents centrals sindicals i a la necessitat d'adaptar el funcionament a les exigències de l'economia de guerra.

La institució hereva del Sindicat, constituïda com a Cooperativa Agrícola de Sant Isidre, va funcionar fins al 1998, quan per les dificultats per fer front a un crèdit adquirit feia uns anys, arran de l'adquisició d'un molí fariner, i la impossibilitat de refinançar el deute amb els ingressos van portar a la dissolució d'una societat que durant molts anys ha estat punt de referència de la vida agrícola i ramadera cassanenca.

[HISTÒRIA ARXIVÍSTICA]: Després del tancament, el 1998, de la Cooperativa de Sant Isidre, hereva del Sindicat Agrícola, el molí fariner del carrer del Molí, 56, va quedar inoperant i en estat molt deficient. L'immoble es va vendre a inici dels anys 2000, amb la intenció de la propietat d'aixecar-hi un bloc de pisos. A l'interior, la nova propietat va trobar, juntament amb la maquinària i utillatge del molí fariner, una sèrie de caixes amb documentació diversa relativa a la cooperativa, molta de la qual afectada per fongs i en mal estat. Aquesta documentació, per mitjà d'Esteve Freixas Vilardell, el nou propietari, va ingressar a l'Ajuntament (expedient 2005/84, junta de govern local de 14 de març de 2005), on l'estiu del 2007 se'n va fer un inventari i descripció a càrrec de Mariona Morén.

[DADES SOBRE L'INGRÉS]: La major part del fons està constituït per l'ingrés procedent del molí fariner de la Cooperativa, llevat de quatre documents de la guerra civil, de procedència desconeguda, contingut en la UI D-7.

[ABAST I CONTINGUT]: Entre la documentació més antiga destaquen els diaris de caixa i els llibres d'actes, a banda de documentació de la secció molinera (1920). Tanmateix la major part del fons respon a dates força més recents i un contingut bàsicament de caràcter comptable, ja de quan el Sindicat havia esdevingut cooperativa farinera (1980-1998), de manera que retrata de manera precisa el seu funcionament just abans de la dissolució.

[SISTEMA D'ORGANITZACIÓ]:

El fons Sindicat Agrícola s'ha classificat i ordenat segons el quadre de classificació del fons d'empreses:

01. DIRECCIÓ I ADMINISTRACIÓ
 - 01.01. Actes de constitució i modificació
 - 01.02. Càrrecs
 - 01.03. Assegurances
 - 01.04. Correspondència general
 - 01.04.01. Correspondència general enviada
 - 01.04.02. Correspondència general rebuda
02. GESTIÓ DELS RECURSOS ECONÒMICS
 - 02.01. Comptabilitat general
 - 02.01.01. Llibres Major
 - 02.01.02. Llibres Diari
 - 02.01.03. Balanços

- 02.02. Comptabilitat auxiliar
 - 02.02.01. Llibres de Caixa
 - 02.02.02. Facturació
 - 02.02.03. Bancs
 - 02.02.04. Impostos i taxes
 - 02.02.05. Notes de comptabilitat
- 03. PROVEÏMENT I PRODUCCIÓ
 - 03.01. Proveïment
 - 03.01.01. Correspondència
 - 03.02. Producció
 - 03.02.01. Estadístiques
 - 03.02.02. Proves i controls
 - 03.02.03. Mostres
- 04. GESTIÓ COMERCIAL
 - 04.01. Clients
 - 04.01.01. Correspondència
 - 04.01.02. Visites
 - 04.01.03. Relacions i direccions de clients
 - 04.02. Sucursals, agents i representants
 - 04.02.01. Correspondència
 - 04.02.02. Títols de representació
 - 04.02.03. Rebuts
 - 04.03. Exportacions
- 05. GESTIÓ DEL PERSONAL I DELS RECURSOS HUMANS
 - 05.01. Dotació de personal
 - 05.02. Condicions de treball
 - 05.02.01. Salaris
- 06. GESTIÓ DEL PATRIMONI
 - 06.01. Maquinària i utillatge
- 07. PRODUCCIONS IMPRESES
- 08. BIBLIOTECA
- 09. MAPES I PLANOLS
- 10. DOCUMENTACIÓ D'INTERÈS PERSONAL I PATRIMONIAL
- 11. FOTOGRAFIES
- 12. OBJECTES
- 13. UNITATS D'INSTAL·LACIÓ ANTIGUES

[INFORMACIÓ SOBRE AVALUACIÓ, TRIA I ELIMINACIÓ]: La documentació és de conservació permanent.

[INCREMENTS]: No se'n preveuen,

[CONDICIONS D'ACCÉS]: Accés lliure.

[CONDICIONS DE REPRODUCCIÓ]: Segons el reglament de l'AMCS.

[LLENGÜES I ESCRIPTURES DELS DOCUMENTS]: Castellà i català.

[CARACTERÍSTIQUES FÍSiques I REQUERIMENTS TÈCNICS]: En general en bon estat, si bé hi ha restes del deteriorament provocat pels fongs.

[INSTRUMENTS DE DESCRIPCIÓ]: Inventari del fons, Nodac i Pritra textual.

[EXISTÈNCIA I LOCALITZACIÓ DELS ORIGINALS]: Els originals es troben a l'AMCS.

[EXISTÈNCIA I LOCALITZACIÓ DE REPRODUCCIONS]: Es desconeix

[DOCUMENTACIÓ RELACIONADA]:

[BIBLIOGRAFIA]:

Bosch i Cuenca, Pere. *Els inicis del sindicalisme agrari. L'exemple de Cassà de la Selva (1907-1939)*.

Cárdaba, Marciano. *Col·lectivitats agràries a les comarques de Girona, 1936-1939*.

Codolà, Joan Carles. "La Cooperativa agrícola de Cassà desapareix 91 anys després de la seva fundació". *Llum i Guia*, núm. 548, febrer 1998, p. 30-31.

Grau i Ferrando, Dolors. "Donació a l'Arxiu del conjunt documental de la Cooperativa Agrícola Sant Isidre". *Llum i Guia*, núm. 632, octubre 2005, p. 39.

[NOTES]:

[AUTORIA I DATA(ES)]: Jordi Curbet Hereu, agost del 2019.

[FONTS]: Inventari i bibliografia

[REGLES O CONVENCIONS]: NODAC

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura